

SÄSONGSARBETARE I FINLAND

- EN SNABBGUIDE I ANSVARSTAGANDE

International Organization for Migration (IOM)
The UN Migration Agency

Utländska arbetstagare som kommer till Finland gör en värdefull och uppskattad arbetsinsats i trädgårdar, växthus, bärödlingar och skogsbärplockningen. Säsongarbete är i grunden en positiv upplevelse för alla parter. Arbetsgivare får hjälp av motiverade arbetstagare under högsäsongen, och jobbet i Finland kan trygga arbetstagares utkomst för hela året. I Finland har det ändå uppdagats fall av arbetskraftsexploatering, som i värsta fall kan ta sig uttryck som grovt utnyttjande av arbetskraft, människohandel.

Den här snabbguiden ska hjälpa arbetsgivare och företag att förstå fenomenet människohandel och dess kännetecken, samt förebygga risken för människohandel inom säsongarbete.

VAD ÄR DET FRÅGAN OM?

Människohandel är en kedja av händelser som leder till att arbetstagaren avsiktligt utnyttjas. Arbetstagaren får ofta vilseledande uppgifter i frågor som lön och arbetsförhållanden i samband med rekryteringen och resan till Finland. De verkliga missförhållandena uppdagas för arbetstagaren först i Finland, ofta i form av långa arbetsdagar utan skälig ersättning och ledighet. Arbetstagaren står ofta i skuld till den som har ordnat jobbet och kan inte säga upp sig av rädsla att mista sin inkomst. Skam, självklagelse och pressen att leva upp till familjens förväntningar kan göra det svårare att berätta om missförhållandena.

Människohandel är en straffbar gärning enligt 25 kap. 3 § och 3a § i strafflagen (09.07.2004/650)

Hjälpssystemet för offer för människohandel ger råd vid misstanke om människohandel och erbjuder stöd till offren 02954 63177 http://www.manniskohandel.fi/pa_svenska

RÅD OCH INFORMATION

Säsongarbetare i anställningsförhållande:

Arbetskyddsförvaltningens nationella telefonrådgivning: 0295 016 620

www.tyosuojelu.fi/web/sv/forsta-sidan

Landsbygdens Arbetsgivareförbund: 09 725 04 500 www.tyonantajat.fi/sw/

Skogsbärplockare:

Norra Österbottens arbets- och näringsbyrås nationella rådgivning:

marjanpoiminta.pohjois-pohjanmaa@te-toimisto.fi

Allmänt om att arbeta i Finland som utländsk medborgare:

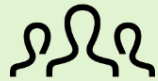
Migrationsverket: www.migri.fi/att_arbeta_i_finland

Information om arbetslivet för arbetstagare i Finland (på olika språk):

- Arbetskyddsförvaltningens guide Utländsk arbetstagare i Finland: www.tyosuojelu.fi/web/sv/om-oss/publikationer/guider
- Arbetshälsoinstitutets guide Arbeta i Finland – Information för invandrare: www.ttl.fi/en/working-in-finland-information-for-immigrants-in-13-languages
- FFC:s rådgivning för utländska arbetstagare: 0800 414 004 workinfinland@sak.fi

Att använda **tolktjänst** säkerställer att arbetstagarna får korrekt information direkt av arbetsgivaren. Tolkning för antingen en enskild person eller en grupp kan ske på plats eller på distans via telefon eller videolänk. Timpriset varierar mellan 40€ och 150€.

I. KÄNN IGEN RISKFAKTORERNA

För att få en arbetsplats har arbetstagaren använt sig av formella eller informella arbetsförmedlare i hemlandet.

Arbetstagaren har varit tvungen att betala stora förmedlingsavgifter och har skuldsatt sig för att få jobb och resa till Finland.

Arbetstagaren saknar uppehålls- och arbetstillstånd i Finland, eller så är tillstånden inte längre i kraft.

Arbetstagarens identitetshandlingar har frångåtits hen (av någon annan än myndigheterna) i syfte att begränsa hens fria rörlighet.

Ett arbetskontrakt existerar inte, eller så är det skrivet på ett språk som arbetstagaren inte förstår tillräckligt bra.

I verkligheten följer man ett inofficiellt arbetsavtal som är oförmånligt för arbetstagaren.

Den utbetalda lönen/ersättningen motsvarar varken den överenskomna eller en i Finland godtagbar nivå.

En orimligt stor andel av lönen utkrävs för arbets- och boendekostnader.

Arbetstagaren är inte bekant med bestämmelser gällande uppehållstillstånd eller arbete.

Arbetstagaren har fått vilseledande information om arbetet, arbetsförhållandena och lönen. Arbetstagaren har inte tillräcklig kunskap om samhället eller språkkunskap för att bekräfta de uppgifter hen har fått.

Arbets- och boendeförhållandena motsvarar inte en i Finland godtagbar nivå.

Arbetstagaren har inget social umgänge varken inom eller utanför arbetsgemenskapen. Kontaktpersonen sköter alla arbetstagarens ärenden med arbetsgivaren och myndigheterna.

Det finns skäl att vara orolig för arbetstagarens hälsotillstånd och psykiska välmående.

2. FÖREBYGG PROBLEM

Bekanta dig med arbetstagaren och försök förstå hur möjliga arbetsförmedlare och eventuell skuldsättning kan påverka hens situation.

Försök säkerställa att de arbetsförmedlare och bemanningsföretag du anlitar agerar ansvarsfullt. Förhåll dig skeptiskt till erbjudanden som låter för bra för att vara sanna.

Förvissa dig om att arbetstagaren har arbetsillstånd, och be vid behov Migrationsverket om råd.

Uppmana arbetstagaren att själv bevara sina dokument. Alternativt kan ni tillsammans och skriftligt komma överens om ett förvaringsställe som arbetstagaren har tillgång till när som helst.

Gör upp arbetsavtalet (i två kopior) på ett språk som arbetstagaren förstår.

Berätta för arbetstagaren var hen vid behov kan få mera information om att jobba i Finland och opartisk rådgivning i frågor som hen funderar på.

Betala ut lönen på arbetstagarens personliga bankkonto. Om detta inte är möjligt kan ni skriftligen och på ett språk som arbetstagaren förstår komma överens om ett annat arrangemang. Kontrollera att arbetstagaren själv har bankkontots kort och koder.

Märk väl att lönen alltid ska motsvara en i Finland godtagbar nivå och inte ska jämföras med lönenivån i arbetstagarens hemland.

Gå själv igenom de centrala delarna av arbetsförhållandet med den enskilde arbetstagaren eller hela gruppen. Ta vid behov hjälp av en professionell tolk och använd tillgängligt, översatt skriftligt material som stöd.

Berätta för arbetstagaren att hen kan vända sig till dig för mera information. Det blir lättare att reda ut eventuella missförstånd och problem om arbetstagare och arbetsgivare litar på varandra.

Se till att det finns lämpliga boendeförhållanden, matlagingsutrymmen och möjlighet att ha kontakt med familjen i hemlandet.

Uppmuntra arbetstagaren att lära sig svenska/finska, och att lära känna finländare oberoende av hur länge arbetstagaren stannar i Finland.

Förvissa dig om arbetstagarens arbetssäkerhet och försäkringskydd, samt att hen har tillgång till hälsovård.